

مجمع اقتصادی ژاپن و آفریقا

سید مهرداد سیادت نسب

رایزن بازرگانی سفارت جمهوری اسلامی ایران در آفریقای جنوبی

مجمع اقتصادی ژاپن و آفریقا، با حضور مقامات دولتی و ۱۰۰ شرکت ژاپنی و نمایندگانی از کشورهای مختلف آفریقایی (شامل ۲۸ وزیر و معاون وزیر و ۴۰۰ شرکت از کشورهای مختلف آفریقایی)، سیاستگذاران، بانکها و تامین کنندگان مالی، رسانه ها و سرمایه گذاران در روزهای ۳ لغایت ۴ می مصادف با ۱۳ تا ۱۴ اردیبهشت ماه ۱۳۹۷ در مرکز نمایشگاهی Sandton شهر ژوهانسبورگ برگزار و جمعا ۲۰ یادداشت تفاهم در حوزه های مختلف بین دولت و شرکتهای ژاپنی و کشورهای مختلف آفریقایی امضاء گردید.

شایان ذکر است بر اساس آمارهای موجود سهم قاره آفریقا از تجارت جهانی حدود سه درصد است اما اقتصاد آفریقا در دهه اخیر تغییرات گسترده ای یافته، که نتیجه آن افزایش علاقه به سرمایه گذاری همراه با رشد اقتصادی، افزایش منابع مالی خارجی، رقابت قیمتی و کیفیتی همراه با سیاستهای مشوق دولتی بوده و میتوان گفت کشورهای آمریکا، چین، هند، ترکیه و ژاپن حضوری با برنامه و ملموس در این حوزه داشته اند.

در واقع می توان گفت آفریقا با حدود یک میلیارد نفر جمعیت دارای سریع ترین رشد جمعیت و بعنوان یک بازار نوظهور، با متوسط رشد ۴ درصد در سالهای گذشته، مکان مناسبی برای سرمایه گذاری و توسعه بوده و این واقعیتی است که رشد اقتصادی قابل توجه آفریقا در سالهای اخیر باعث توسعه صنعت، تجارت و افزایش درآمد سرانه در بسیاری از کشورها گردیده و تقاضای گسترده ای را برای خدمات زیر ساختی شامل انرژی، آب، حمل و نقل (زمینی، ریلی، دریایی و هوایی)، ICT و توسعه زیر ساختهای شهری بوجود آورده است.

در همین راستا کشور ژاپن از سال ۱۹۹۵ اجلاس (TICAD (Tokyo International Conference on Africa Development را برنامه ریزی نمود که ششمین اجلاس آن در سال ۲۰۱۶ با حضور سران کشورهای آفریقایی در نایروبی کنیا برگزار گردید و در همانجا مصوب شد تا نشست با حضور بخشهای دولتی و خصوصی بمنظور عملیاتی کردن پروژه ها و برنامه ها تشکیل شود و این اجلاس در همان راستا تشکیل شد.

در این اجلاس وزیر اقتصاد و تجارت ژاپن با اشاره به شکاف زیرساختهای آفریقا با نیازهای موجود اعلام داشتند که باید سالانه ۱۶۰-۱۴۰ میلیارد دلار در زیر ساختهای آفریقا سرمایه گذاری شود ولی آمارهای موجود حاکی از سرمایه گذاری ۷۰-۸۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۷ می باشد که جوابگوی نیازها نبوده و هدف این اجلاس را کمک به ایجاد توسعه پایدار آفریقا با همکاری و سرمایه گذاری دولت و بخش خصوصی ژاپن اعلام نمود که در حال حاضر در

بسیاری از کشورهای آفریقایی پروژه‌های مختلفی توسط شرکت‌های ژاپنی در بخش زیرساختها و حوزه انرژی در فرایند انجام و بعضا بهره برداری می باشد. وی همچنین اعلام داشتند از ۱۰۰ شرکت ژاپنی حاضر در این اجلاس ۷۰ شرکت قبلا در آفریقای جنوبی سرمایه گذاری نموده و دارای پروژه هستند.

آقای رامافوزا رییس جمهور آفریقای جنوبی نیز با حضور در این اجلاس با تشکر از تجربه خوب شرکت‌های ژاپنی در سرمایه گذاری در بخشهای مختلف اقتصادی آفریقای جنوبی از شرکت‌های ژاپنی بعنوان شرکای قابل اعتماد یاد کردند و اعلام داشتند تا کنون ۱۴۰ شرکت ژاپنی در آفریقای جنوبی سرمایه گذاری نموده اند و با اشاره به ژاپن بعنوان یک کشور موفق در تکنولوژی، صنعت و اقتصاد بر لزوم یادگیری از فرهنگ، تجربه، دانش و تکنولوژی و سطح مهارت ژاپن تاکید و اعلام داشتند که امسال یکصدمین سالگرد تولد نلسون ماندلا بعنوان پدر آفریقای جنوبی و همچنین صدمین سال روابط سیاسی ژاپن و آفریقای جنوبی است و با اشاره به زیرساختهای توسعه یافته و مشوقهای سرمایه گذاری و همچنین تشکیل پنجره واحد سرمایه گذاری، برنامه دولت خود جهت جذب ۱۰۰ میلیارد دلار سرمایه گذاری خارجی را در بخشهای مختلف بیان نمودند و اظهار داشتند که من خیلی از افراد و شرکتهایی که در این سالن حضور دارند را جز افرادی میبینم که بخشی از این سرمایه گذاری را انجام خواهند داد و از شرکت‌های ژاپنی و دولت ژاپن دعوت کرد تا در اجلاس فرصتهایی سرمایه گذاری در آفریقای جنوبی که در جولای برگزار میشود حضور قوی داشته باشند. در ادامه با اشاره به برنامه توسعه اتحادیه آفریقا ۲۰۶۳ در جهت افزایش بهره وری و ایجاد ارزش افزوده بخش معدن برای ایجاد اشتغال و حمایت از شرکت‌های کوچک و متوسط و افزایش همگرایی اقتصادی از دولت و شرکت‌های ژاپنی خواست تا با چشمان باز و جدید بعنوان یک مقصد جدید و جذاب سرمایه گذاری به آفریقا نگاه کنند تا همه با هم سود بکنیم و همه با هم رشد کنیم.

در ادامه پانل های مختلفی شامل توسعه زیر ساختها و سرمایه گذاری و تامین مالی، پروژه های زیر ساختی آفریقا، توسعه پروژه های حمل و نقل هوایی، چالشهای پروژه های زیر ساختی در آفریقا، ایجاد پلی بر شکافهای زیرساختی (ارتباط فیزیکی بازارها از طریق راههای زمینی، ریلی و بندری)، ارتقاء سطح همکاریهای منطقه ای و دسترسی به بازارها (موافقتنامه تجارت آزاد تفتا در سال ۲۰۱۵ در قالب سه بلوک اصلی تجارت در قاره آفریقا شامل بازار مشترک کشورهای جنوب و شرق آفریقا (موسوم به کومسا Comesa)، جامعه کشورهای شرق آفریقا (EAC) و جامعه توسعه کشورهای جنوب آفریقا (موسوم به سادک SADC) امضاء شد و در فروردین سالجاری سران ۴۴ کشور آن را امضا نمودند و قرار است کل قاره آفریقا تبدیل به یک بازار مشترک و منطقه آزاد تجاری شود که میتواند همراه با فرصتهای فراوان همکاریهای اقتصادی و تجاری باشد)، بحران زیر ساختهای انرژی در آفریقا (برق، گاز، آب،

نفت)، توسعه زیر ساخت‌های ارتباطی آفریقا (ICT&Telecome)، کریدورهای حمل و نقل آفریقا با حضور صاحب‌نظران حوزه های مذکور تشکیل و مسایل و مشکلات مورد بررسی قرار گرفت و راهکارهایی ارائه گردید.

بطور خلاصه در پانل های مذکور، مشکلات اصلی زیر ساخت‌های آفریقا ضعف دانش فنی، سرمایه و تکنولوژی عنوان شد و ضمن بررسی راه‌های جذب سرمایه در پروژه های زیر ساختی، اعلام گردید که آفریقا یکی از مقاصد جذاب سرمایه گذاری است. همچنین دو روی سکه سرمایه گذاری در زیر ساخت‌های آفریقا، فرصت‌های فراوان سرمایه گذاری سودآور در کنار ضعف زیرساخت‌ها و بالا بودن ریسک عنوان گردید و ضمن تاکید بر افزایش همگرایی اقتصادی در قالب بلوک بندی‌های موجود و تقویت روابط درونی کشورهای آفریقایی برای دسترسی به توسعه پایدار، عنوان شد که توسعه آفریقا اتفاق نخواهد افتاد مگر اینکه ابتدا خود آفریقا مشارکت و همکاری داشته باشد.

در مجموع در این اجلاس با تاکید بر تاثیر زیرساخت‌ها در رشد اقتصادی و توسعه پایدار، ضمن بررسی وضعیت فعلی زیرساخت‌ها و فرصت‌ها و زمینه های سرمایه گذاری، مسایل و مشکلات این حوزه و انتظارات موجود جهت توسعه این بخش در آینده مورد بررسی قرار گرفت و با اشاره به اینکه همه زیرساخت‌ها برابر نیستند، بر واقع بینی در فهم مشترک نیازها و تعیین اولویت‌های نیاز بخش‌ها و مناطق مختلف تاکید شد و با پیشنهاد ضرورت همکاری بیشتر دولت و بخش خصوصی در کشورهای آفریقایی و هماهنگی بین منافع ملی، منطقه ای و قاره ای، اعلام شد که اگر زیرساخت‌های قاره توسعه پیدا نکند و فقر و بیکاری مهار نشود، آینده خوبی در انتظار آفریقا نخواهد بود و مقرر گردید دولت و بخش خصوصی ژاپن در جهت عملیاتی کردن پروژه های زیر ساختی و سرمایه گذاری همکاری بیشتری بعمل آورند.

لذا با توجه به زمینه ها و فرصت‌های فراوان سرمایه گذاری در پروژه‌های زیرساختی و حوزه انرژی در کشورهای مختلف آفریقایی از یک طرف و وجود شرکت‌های توانمند در حوزه خدمات فنی و مهندسی در کشورمان از طرف دیگر، پیشنهاد میشود با حمایت و هدایت دولت و تشویق شرکت‌های ایرانی جهت حضور در این بازار، پروژه‌هایی را بصورت مشترک با شرکت‌های ژاپنی در دستور کار قرار دهند.